

Hankkeen yhteenveto

110378 Koulutus ja tiedotus

Finnish Work Research -portaalin suunnitteluhanke

Tavoitteet

Finnish Work Research -portaalin suunnitteluhankkeen tavoitteena on koota yhteen suomalaisia työelämän tutkijoita ja kehittäjiä, tutkimustiedon käyttäjiä sekä tutkimuksen rahoittajia keskustelemaan ja suunnittelemaan työelämän tutkimusportaalin perustamista ja sitouttamaan eri toimijatahoja mukaan portaalin sisällön tuotantoon ja rahoitukseen.

Toteutus

Hanke käynnistyi keskustelutilaisuudella 4.11.2010 Tampereella Työelämän tutkimuspäivillä, johon kokoontuu vuosittain 300–400 työelämän tutkijaa ja kehittäjää. Tilaisuuteen osallistui useita kymmeniä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten, työntekijäjärjestöjen ja median edustajaa. Portaalihanketta esiteltiin myös muissa työelämän tutkimusyhdistyksen järjestämässä tilaisuuksissa ja lukuisissa eri yhteyksissä työelämän tutkijoihin eri tieteenaloilta. Näissä kontakteissa portaalihanke sai innostuneen vastaanoton ja monet tahot ilmoittivat kiinnostuksestaan osallistua hankkeeseen.

Alkusyksystä 2011 portaalihankkeelle koottiin johtoryhmä keskeisten työelämän tutkimuslaitosten edustajista. Johtoryhmään kuuluvat Tuomo Alasoini (Tekes), Tapio Bergholm (puheenjohtaja, Työelämän tutkimusyhdistys), Tuula Heiskanen (TaY), Martti Kairinen (TY), Antti Kasvio (TTL), Kari Lilja (Aalto), Heikki Räisänen (TEM) ja Tapio Rissanen (sihteeri). Johtoryhmä jatkaa hankkeen eteenpäin viemistä tämän suunnittelu- vaiheen jälkeen ja suuntaan työssään portaalin käytännön toimeenpanoon portaalin organisoimisen ja sen resurssoinnin järjestämisen kautta.

Hankkeessa kartoitettiin portaalin potentiaalisia käyttäjiä, käyttötapoja ja markkinointia, selvitettiin muiden vastaavien hankkeiden toimintatapoja sekä luotiin portaalille toimivaa konseptia ja arvioitiin portaalin taloudellisia ja tietoteknisiä toimintaedellytyksiä.

Tulokset

Hankkeen aikana käydyissä keskusteluissa kuva Finnish Work Research -portaalin tarpeellisuudesta vahvistui. Portaalin voi nähdä palvelevan suomalaista työelämän tutkimusta monin eri tavoin. Portaalille nähdään olevan tarvetta mm. seuraavista syistä.

1. Työelämän tutkijoiden verkostoituminen. Suomalainen työelämän tutkimusta harjoitetaan monella eri tieteenalalla. TeTun jäsenkyselyn 2009 mukaan yhdistyksen jäsenet edustavat 11 KOTA-tietokannan 21 tieteenalasta. Osassa tieteenaloista työelämän tutkimuksella on vakiintunut asema,

mutta paljon tutkimusta ja tutkijoita on kuitenkin hajallaan eri yliopistoissa, muissa tutkimuslaitoksissa ja kehittämisorganisaatioissa ympäri maan.

Yksi keskeinen tehtävä sähköiselle portaalille olisikin koota tutkijoita ja tutkimusta yhteen sekä luoda pitteet monitieteiselle vuorovaikutukselle.

2. Työelämän tutkimuksen näkyvyys ja vaikuttavuus. Nykyisin työelämän tutkimukset ja niiden tuottamat tulokset jäävät usein vain rajoitetun tutkijayhteisön tietoon, vaikka tutkimus tuottaa paljon yhteiskuntarelevanttia ja työelämässä soveltamiskelpoista tietoa. Työelämän tutkimuksen näkyvyyden ja vaikuttavuuden lisäämisellä voidaan perustella myös tutkimuksen tarpeellisuutta ja merkitystä.

Portaalin yksi keskeinen tehtävä olisikin tiedottaa tutkimuksesta ja sen tuloksista kattavasti ja monipuolisesti. Tiedotusta voidaan suunnata erilaisille yleisöille: tutkijayhteisön keskinäiseen tiedotukseen ja keskusteluun, popularisoivaa uutistarjontaa tiedostusvälineille ja työelämän tutkimustiedon jakamista suoraan tiedon käyttäjille.

3. Tutkimuksen tiedotukseen liittyä olennaisesti myös suomalaisen tutkimuksen kansainvälisen tunnettuuden kohottaminen. Suomessa tehdään muiden Pohjoismaiden tapaan paljon laadukasta työelämän tutkimusta, joka olisi syytä saada kattavammin esille myös kansainvälisesti.

Portaali voisikin tarjota näyteikkunan suomalaiseen tutkimukseen, johon olisi koottu keskitetysti tutkimuksen antia yhdelle kanavalle.

4. Työelämän tutkimukseen liittyvä koulutus. Nykyisin koulutusta harjoitetaan vaihtelevasti eri yliopistoissa. Osassa järjestetään joitain kursseja työelämän tutkimukseen liittyvistä teemoista ja menetelmistä tai annetaan opetusta osana jotain laajempaa teemakokonaisuutta. Laajimmin alan koulutusta on koottu yhteen Tampereen ja Turun yliopistoissa. Työelämän tutkimuksella ei ole omaa maisteriohjelmää, mutta Turun työtieteiden keskus järjestää koostetusti maisteritasaista työelämän koulutusta. Valtakunnallinen tutkijakoulu LabourNet toimii Tampereelta käsin.

Portaali voisi toimia yhtenä mahdollisuutena koota ja organisoida työelämän tutkimuksen koulutusta Suomessa. Asia on tärkeä työelämän tutkimuksen jatkuvuuden ja kehittymisen kannalta, varsinkin kun yliopistojen resursseja leikataan ja suunnataan uudelleen.

Portaalikonsepti

Työelämän tutkimuksen alueella toimii jo nykyään joukko portaaleja, jotka ovat eri tutkimuslaitosten (esim. TTL) tai rahoittajatahojen (esim. TSR) ylläpitämiä ja jotka sisältävät mm. tietokantoja tehdystä tutkimuksesta ja niihin liittyvistä julkaisuista tai jotka ovat keskittyneet jonkin tutkimusteeman (esim. tuottavuustyön) ympärille. Näiden portaalien keskeisenä piirteenä on, että niiden sisältö rakentuu pitkälti taustaorganisaation tarjonnan ja tehtävänkuvan mukaan.

Esimerkkinä näitä laajemmasta yhden tutkimusalan portaalista voi pitää Tasa-arvotiedon keskus Minna-portaalia, johon on koottu tietoa tasa-arvosta eri lähteistä ja joka palvelee myös sukupuolen ja tasa-arvon tiedonhakijoita tutkimusuutisillaan ja tietokannallaan. Minna-portaalissa työskentelee kaksi kokopäiväistä työntekijää ja se saa rahoituksensa sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Finnish Work Research -portaalin konseptiksi kehittyi suunnitteluhankkeen aikana laajempi konsepti kaksitasoisesta portaalista, joka vastaisi yllä esitettyihin tarpeisiin ja joka pystyy tarjoamaan samanlaista tiedotuspalvelua kuin Minna-portaali, mutta myös toimimaan tutkijoiden ja kehittäjien yhteistyön ja verkostoitumisen välineenä. Portaalikonseptiin kuuluu kaksi tasoa.

1. Julkinen taso.

Tämä taso on työelämän tutkimuksen näyteikkuna niin kotimaahan kuin ulkomaille. Taseen kuuluu ajankohtainen uutispalsta ja työelämän tutkimuksen tapahtumakalenteri, joiden kautta tiedotetaan tutkimuksen viimeaikaisista ja tulevista kuulumisista. Tasolla ovat myös tietokannat, joista voi tehdä hakuja tutkimushankkeista, -julkaisuista ja työelämän tutkimuksen ja kehittäjien asiantuntijoista. Tasolla julkaistaan työelämän tutkijoiden ajankohtaisia ja yleistajuisia kirjoituksia. Tason tarjonta on suomeksi ja osittain englanniksi, esimerkiksi tietokantojen osalta.

2. Suljettu taso.

Tämä taso on suljettu, vain rekisteröityneiden tutkijoiden, kehittäjien ja muiden työelämän tutkimuksesta kiinnostuneiden toiminta-alue. Alue voi sisältää yleisiä akateemisia tutkimukseen liittyviä osioita, mutta ennen kaikkea erilaisia teemaryhmiä, esimerkiksi tutkimusala- tai metodikeskeisesti painottuneita ryhmiä, opintopiirejä, kirjoitusryhmiä ja ajatushautomoja.

Ryhmät toimivat itseohjautuvasti. Portaali tarjoaa tutkijoille ja kehittäjille lähinnä teknisen alustan, jolle he voivat perustaa ryhmiä oman kiinnostuksensa mukaan. Jokaisella ryhmällä on oma käynnistäjänsä, joka perustaa ryhmän, hyväksyy ryhmään jäsenet ja hoitaa ryhmän työtilan ylläpitoa.

Selvitimme portaalin teknistä toteutusta, ja Suomesta löytyy alan yrityksiä, jotka ovat erikoistuneet tämän tyyppisten portaalialustojen tuottamiseen. Teknisiä sovelluksia tämäntyyppiselle portaalille on olemassa.

Hankkeessa selvitimme lisäksi erilaisia tapoja järjestää portaalin ylläpito, mikä vaikuttaa portaalin vaatimiin kustannuksiin. Portaalin ylläpitämisen ideaalityyppeinä nousi esiin ylläpitäjävetoinen institutionaalinen portaali ja käyttäjävetoinen verkostoportaali. Perustamiskustannukset molemmissa malleissa on samat, mutta käyttökustannuksiltaan ne eroavat toisistaan. Verkostoportaalin käyttökustannukset ovat edullisemmat kuin institutionaalisen portaalin, mutta portaalin toiminnan käynnistymisen varmistamiseksi portaali tarvitsee ainakin alkuvaiheessa institutionaalisen mallin mukaista portaalin ylläpidon järjestämistä palkattuna työnä.

Johtopäätökset

Finnish Work Research -portaalin suunnitteluhanke osoitti, että selvä tarve portaalin perustamiseksi on olemassa ja että portaalin merkitys esimerkiksi tutkimusrahoitusta generoivana ja ylitieteenaloittaista yhteistyötä lisäävänä välineenä työelämän tutkimuksessa voi olla jopa suurempi kuin alun perin osattiin kuvitella.

Edellytykset portaalin perustamiselle ovat siis olemassa. Keskeiset työelämän tutkimusta harjoittavat laitokset ovat kiinnostuneita osallistumaan portaalin perustamiseen ja teknisiä sovelluksia on jo valmiina olemassa. Jatkossa portaalin käynnistäminen vaatii kuitenkin riittävää rahallista panostusta ja sen toiminnan organisointia käytännössä. Finnish Work Research -portaalihanke jatkaa näiden kysymysten ratkaisemista johtoryhmänsä vetämänä.